

IZ DRUGIH KNJIZEVNOSTI.

Herders Konversations - Lexicon. Dokončana je druga knjiga tega izvrstnega naučnega slovnika. Herderjev „Lexicon“ ima pred drugimi to prednost, da je v verskem oziru objektivni, kar se o drugih ne more trditi. Pri tem so pa vse stroke v njem izvrstno zastopane, tako da je to res knjiga, ki jo smemo priporočati ne-le za knjižnice, ampak sploh rodbinam za domačo rabo. Koliko je pri nas

nemških leksikov, katerih duh nam je popolnoma tuj, ki so spisani v nemškem in protestantskem duhu! Dokler ne moremo še sami izdati svojega slovenskega leksika, nabavljajmo si iz drugih književnosti vsaj samo to, kar je res dobro! V Herderjevem leksiku je vse tako kratko in jedrnat, da pri vsej ogromni tvarini njegov obseg vendar ni prevelik, kar je ugodno zlasti zaradi cene. Ves leksikon bo obsegal osem knjig, katerih vsaka stane vez. 12.50 mark.

D. S.

NAŠE SLIKE.

Prošnja cerkvica. Slikal Peter Žmitek. Današnji številki smo pridejali barvotisk, ki nam dobro predstavlja veliko Žmitkovo sliko, ki je bila lani razstavljena v Ljubljani. Umetnik se je potrudil, da nam naslika snov iz domačega življenja. Iskal je oseb v svojem rojstnem kraju, v Kropi, in nam je predložil prizor, kakor ga je videl v resnici. Rajni berač Poc je oživel zopet po Žmitkovi zaslugi. Delal je cerkvice, majhne, lične stavbice, v katerih je vse priredil, kakor mora biti. Pozabil pa ni posebno zvončka, na katerega je zvonil in klical ljudi skup, da so občudovali njegovo umetnost in mu vrgli v klobuk kaj okroglega ali ponudili za usta kaj gorkega. Naš umetnik zasluži vsekako vso pohvalo, da je stopil s to sliko na realna domača tla. V tej smeri želimo rasti in časti slovenskemu slikarstvu!

„Svete tri kralje“, v uvodni vinjeti te številke, je srečal g. Žmitek tudi doma ter jih v njihovih visokih kronah predstavil svetu. Vsi trije modri so mladi, pogumni Kroparji. Napev je od znane pesmi, katero popevajo „trije kralji“, ko hodijo koledovat od hiše do hiše.

Mati Božja z Jezusom in Janezom (str. 5.) je ena najznačilnejših slik velikega italijanskega slikarja Sandra Botticellija, ki spada v najboljšo dobo renesance. Alessandro di Mariano Filipepi (1446–1520) s priimkom Sandro Botticelli (sodček) je znan posebno po verskih historijah ter po alegoričnih in zgodovinskih prizorih. Njegova tehnika ni več risarska, ampak popolnoma slikarska z mehкими prehodi. Največ je slikal Madon, v katerih se tudi najlepše izražajo

Botticellijeve idealne glave. Za obraze si je naredil poseben tipus, ki ni ravno krasen, pa silno prijeten in ljubezniv: podolgovat, na bradi nekoliko šilast oval z močnimi kostmi ob licih, s precejšnjim nosom in visokimi obrvmi. V te poteze je znal vlititi neko posebno melanholijo, premišljajočo otožnost, kakor neko bolešno popraševanje. (Gl. Kuhn, Allgemeine Kunstgeschichte III. 426.)

Sv. Nikolaj Čudodelnik ustavlja smrtno kazen (str. 9.) je morda najlepša slika Rěpinova. V lanskem letniku (str. 665.) smo priobčili njegovo sliko „Zaporožci sestavljajo pismo turškemu sultanu“. Tam so divji, strastni, sirovi obrazi z vsemi potezami neukrotne silovitosti. Primerjajte ž njimi obraz svetega Nikolaja na tej sliki! Ali je mogoče še globlje izraziti požrtvovalno ljubezen, sveto milino in neskončno sočutje do trpečega človeštva? Rablju omahne meč. Vse prevzame sveti strah pred tem možem, katerega mila beseda je močnejša, kakor bojni grom. S to podobo si je genialni Rus priboril eno prvih mest v sodobnem slikarstvu.

„Zima v gozdu“ (str. 36.) je posnetek krasne slike znanega Kleverja, katerega smo lani imenovali v zgodovini ruskega slikarstva. Sneg leži na gozdu, da se šibijo veje pod njim. Samoten mož hodi po šumi. Skoro slišimo, kako mu škriplje sneg pod nogami...

Smrt kraljeviča Marka.

Na str. 41. objavljamo lepo sliko Jurija Šubica, risano s svinčnikom, katero smo dobili v njegovi zapuščini. Umetnik nam predločuje smrt junaškega Marka, katero popisuje srbska narodna pesem. Ne